

MINISTERUL JUSTIȚIEI

EVALUAREA TEMATICĂ A MINISTERULUI AFACERILOR EXTERNE

PRIVIND IMPLEMENTAREA

STRATEGIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE 2016 - 2020

Raport de evaluare

Noiembrie 2017

Secretariatul tehnic al SNA

A. MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE -STRUCTURA CENTRALĂ-

I. INTRODUCERE

- *Adresa fizică:* București, Aleea Alexandru, nr. 31, cod poștal 011822, sector 1
- *Adresa virtuală:* <http://www.mae.ro/>
- *Cadrul legal care reglementează activitatea instituției:* HG nr. 8/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Externe, cu modificările și completările ulterioare.
- *Misiune / atribuții / competențe:*
Principalele atribuții ale Ministerului Afacerilor Externe sunt prevăzute în art. 2 din HG nr. 8/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Externe, cu modificările și completările ulterioare:
  1. apără și promovează pe plan extern interesele naționale ale României;
  2. inițiază și sprijină activități internaționale menite să ducă la dezvoltarea de relații pașnice și de cooperare cu toate statele, întemeiate pe principiile fundamentale și pe normele în vigoare ale dreptului internațional; promovează în plan internațional valorile democrației, ale statului de drept, respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, colaborarea pașnică și solidaritatea umană;
  3. contribuie la promovarea intereselor naționale ale României în organizații și alte structuri internaționale;
  - 3 ^1. poate încheia contracte de comodat potrivit prevederilor Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, cu reprezentanțele din România ale organizațiilor internaționale, având ca obiect imobile proprietate privată a statului, deținute de M.A.E. în condițiile legii, necesare pentru desfășurarea activităților acestora, conform obligațiilor asumate de România. 12/11/2013 - punctul a fost introdus prin HG nr. 856/2013.
  4. inițiază sau participă la negocierea și la încheierea tuturor documentelor internaționale care conțin prevederi referitoare la acordarea de fonduri financiare nerambursabile de la bugetul de stat către state terțe în curs de dezvoltare, care intră în categoria asistenței oficiale pentru dezvoltare, potrivit legii;
  5. urmărește, analizează și semnalează aspecte privind evoluția relațiilor internaționale și coordonează activitățile de cooperare bilaterală și multilaterală;
  6. apără în străinătate drepturile și interesele statului român, ale cetățenilor și ale persoanelor juridice române, în conformitate cu legea română și dreptul internațional aplicabil, precum și cu practica internațională;
  7. coordonează implementarea sancțiunilor internaționale adoptate prin rezoluții ale Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, decizii și regulamente sau alte instrumente la nivelul Uniunii Europene, prin acte fără caracter obligatoriu, adoptate în cadrul unor organizații internaționale ori de către alte state, precum și

MINISTERUL JUSTIȚIEI

prin decizii unilaterale ale României sau ale altor state și asigură informarea organizațiilor internaționale relevante cu privire la procesul de implementare;

8. în conformitate cu Legea nr. 590/2003 privind tratatele și Legea nr. 276/2011 privind procedura prin care România devine parte la tratatele încheiate între Uniunea Europeană și statele membre, pe de-o parte, și state terțe sau organizații internaționale, pe de altă parte, inițiază și/sau participă la negocierea tratatelor și a altor documente de cooperare internațională, inclusiv a tratatelor încheiate la nivelul Uniunii Europene și a celor privind amendarea tratatelor fundamentale ale Uniunii Europene;

9. în conformitate cu Legea nr. 590/2003 și Legea nr. 276/2011, prezintă Guvernului, singur sau, după caz, împreună cu celelalte ministere, propuneri privind semnarea, ratificarea, aprobarea ori acceptarea tratatelor, aderarea la acestea ori denunțarea lor, renunțarea la acestea sau retragerea, elaborează și efectuează schimbul instrumentelor de ratificare, depune instrumentele de ratificare, aderare ori de acceptare, notifică aprobarea sau acceptarea tratatelor internaționale și denunțarea lor, renunțarea la acestea ori retragerea, eliberează în condițiile legii documente certificând deplinele puteri;

10. în conformitate cu Legea nr. 590/2003 și Legea nr. 276/2011, urmărește, direct sau în colaborare cu ministerele, cu celelalte autorități ale administrației publice centrale de specialitate, precum și cu autorități ale administrației publice locale, aplicarea prevederilor tratatelor și ale altor documente internaționale la care România este parte și prezintă propuneri pentru îndeplinirea întocmai și cu bună-credință a obligațiilor asumate;

11. în conformitate cu Legea nr. 590/2003 și Legea nr. 276/2011, păstrează originalele tratatelor bilaterale la nivel statal și guvernamental, copiile certificate ale tratatelor multilaterale la care România este parte și originalele tratatelor al căror depozitar este România și îndeplinește obligațiile ce decurg din această calitate;

12. îndeplinește celelalte atribuții care îi revin conform Legii nr. 590/2003 și Legii nr. 276/2011;

13. elaborează sau, după caz, cooperează cu ministerele și cu celelalte autorități publice ale administrației publice centrale de specialitate la elaborarea proiectelor de acte normative care au legătură cu relațiile externe ale României;

14. colaborează la elaborarea politicii României în domeniul relațiilor economice internaționale și contribuie la stabilirea și încheierea de parteneriate strategice în domenii-cheie, în concordanță cu prioritățile și interesele naționale ale României;

15. coordonează, planifică și operaționalizează politica națională în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare, conform legii;

16. coordonează, conform strategiei naționale privind capacitățile civile, activitățile de planificare, pregătire de personal și participare la misiuni internaționale civile; asigură finanțarea acțiunilor de gestionare a crizelor, alertelor consulare și reacție rapidă;

17. asigură asistență permanentă și coordonare în domeniul relațiilor internaționale pentru toate ministerele, inclusiv prin intermediul consilierilor diplomați, care își desfășoară activitatea pe lângă membrii Guvernului;

18. formulează norme și asigură sprijin instituțiilor centrale de stat în materie de protocol și curtoazie internațională. În acest scop, atribuțiile ce revin Protocolului

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Național, conform legii române și uzanțelor internaționale, sunt îndeplinite de Direcția protocol din cadrul M.A.E.;

19. coordonează, conform legii, prin Departamentul pentru controlul exporturilor, sistemul național de control al exporturilor, importurilor și al altor operațiuni cu produse militare, sistemul național de control al operațiunilor cu produse cu dublă utilizare; supraveghează și coordonează activitățile privind aplicarea prevederilor Convenției privind interzicerea dezvoltării, producerii, stocării și folosirii armelor chimice și distrugerea acestora, semnată la Paris la 13 ianuarie 1993, ratificată prin Legea nr. 125/1994, precum și a oricăror tratate internaționale relevante în domeniu;

20. editează publicații de specialitate;

21. contractează, în condițiile legii, servicii de specialitate, inclusiv servicii de consultanță pentru realizarea unor activități în vederea îndeplinirii atribuțiilor sale;

22. păstrează sigiliul de stat al României;

23. supune spre aprobare scrisorile de acreditare și de rechemare, cererile de agrement și de exequatur;

24. asigură legătura cu misiunile diplomatice și cu oficiile consulare din România, în conformitate cu dreptul internațional și cu practica internațională;

25. organizează, îndrumă și controlează activitatea misiunilor diplomatice și a oficiilor consulare ale României;

26. gestionează corespondența cu misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate și cu autoritățile statelor de reședință; corespondența pe problematici sectoriale cu misiunile diplomatice se poate realiza și direct de către autoritățile naționale competente din administrația publică, cu informarea concomitentă a M.A.E.;

27. avizează, din punctul de vedere al oportunității, deplasările în străinătate, în interes de serviciu, ale demnitarilor și asimilaților acestora din administrația publică, precum și mandatele acestora și este informat în legătură cu rezultatele principale ale acestor vizite, pentru a putea urmări într-o manieră sistematică și coerentă obiectivele de politică externă ale României;

28. elaborează și aplică politica statului român în domeniul relațiilor cu comunitățile românești din afara granițelor și acționează pentru întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor României și pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, cu respectarea legislației statului ai cărui rezidenți sunt,

29. asigură coordonarea sistemului național de gestionare a afacerilor europene și coordonarea interministerială în vederea transpunerii directivelor Uniunii Europene și asigurării cadrului de aplicare directă a regulamentelor și deciziilor Uniunii Europene;

29¹. coordonează în plan național participarea României la acțiunea externă a Uniunii Europene și aspectele legate de modificarea sau implementarea tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, cu implicațiile instituționale care derivă din acestea;

29². participă la realizarea și implementarea politicii externe și de securitate comună a Uniunii Europene și coordonează în plan național participarea României la politica de securitate și apărare comună, precum și la misiunile civile și militare derulate sub egida Uniunii Europene;

MINISTERUL JUSTIȚIEI

29³. asigură reprezentarea României la Consiliul Afaceri Externe și Consiliul Afaceri Generale;

29⁴. asigură diseminarea în plan național a informațiilor Uniunii Europene clasificate, primite de la instituțiile europene prin sisteme informatice sau în format hârtie, cu respectarea normelor de securitate ale Uniunii Europene și naționale;

30. avizează, în mod obligatoriu, proiectele de acte normative care urmăresc transpunerea sau asigurarea cadrului de aplicare directă în legislația națională a actelor legislative ale Uniunii Europene ori care au relevanță europeană și examinează, sub aspectul compatibilității cu reglementările Uniunii Europene, propunerile legislative în vederea formulării punctului de vedere al Guvernului asupra acestora;

31. urmărește evoluția politicilor Uniunii Europene și propune măsuri pentru adaptarea politicilor României la acestea în vederea asigurării compatibilității acțiunilor autorităților române cu obligațiile rezultate din calitatea României de stat membru al Uniunii Europene, elaborează sinteze și rapoarte de monitorizare a îndeplinirii obligațiilor României ca stat membru al Uniunii Europene, pe care le prezintă Guvernului și, după caz, Comisiei Europene;

32. urmărește respectarea obligațiilor României în calitate de stat membru al Uniunii Europene, precum și asigurarea respectării acquis-ului european în cadrul tuturor acordurilor internaționale încheiate de România; urmărește evoluția jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene și Tribunalului Uniunii Europene și prezintă rapoarte și informări periodice cu privire la chestiunile cu relevanță pentru România;

33. organizează registrul mandatelor naționale elaborate și transmise cu privire la proiectele de acte legislative ale Uniunii Europene;

34. coordonează și supraveghează fundamentarea de către autoritățile și instituțiile publice a pozițiilor naționale care urmează a fi comunicate Comisiei Europene, în cadrul solicitărilor de informații ale acesteia, transmise prin intermediul bazei de date electronice constituite în acest scop;

35. coordonează procesul de notificare electronică a legislației naționale care transpune dreptul Uniunii Europene;

36. reprezintă coordonatorul național și punctul tehnic de contact în problematica Strategiei "Europa 2020";

37. este punctul de contact și coordonator al Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării; prezidează Grupul interministerial pentru implementarea Strategiei și asigură secretariatul Forumului național pentru implementarea acesteia;

38. reprezintă punctul național de contact pentru problematica pieței interne și pentru Oficiul TAIEX al Comisiei Europene;

39. gestionează Centrul Național SOLVIT;

40. este coordonator național al Sistemului de informare al pieței interne (I.M.I.) și coordonator al ariei legislative servicii;

41. reprezintă punctul național de contact cu Uniunea Europeană, care gestionează informații prin intermediul sistemelor informatice și de comunicații conectate la instituțiile europene și asigură diseminarea acestora în plan național. În vederea asigurării condițiilor tehnice și de securitate necesare protecției

MINISTERUL JUSTIȚIEI

informațiilor clasificate ale Uniunii Europene, cooperează cu instituțiile naționale competente, potrivit atribuțiilor acestora;

42. răspunde de aplicarea dispozițiilor Legii nr. 92/2002 pentru aprobarea participării României, cu drepturi depline, la Consiliul de Administrație al Colegiului Europei și a plății cotizației anuale;

43. exercită, în numele Guvernului României, prerogativele de Agent guvernamental în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene, a Tribunalului Uniunii Europene, a celorlalte instituții ale Uniunii Europene, în cadrul procedurilor prevăzute la art. 218 alin. (11), art. 256, art. 258-260, art. 263, art. 265 și art. 267-272 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în legătură cu, după caz, etapele precontencioase și contencioase ale respectivelor proceduri, precum și în fața Curții de Justiție a Asociației Europene a Liberului Schimb (A.E.L.S.);

44. exercită, în numele Guvernului României, prerogativele de Agent guvernamental în procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului și a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, conform legii;

45. orice alte atribuții specifice stabilite prin acte normative pentru domeniul său de activitate.

Număr total poziții/ funcții prevăzute în statul instituției: 2349 dintre care:

- Nr. poziții ocupate (la data de 31.12.2016): 2259
- Nr. poziții vacante (la data de 31.12.2016): 90
- Nr. funcții de conducere: 252

Misiunea de evaluare a constat în analiza chestionarului transmis de instituția evaluată în data de 26.09.2017 și în desfășurarea vizitei la fața locului, în data de 27 noiembrie 2017, între orele 13:30 - 15:30, la sediul instituției din Aleea Alexandru, nr. 31, sector 1, București. Echipa de evaluare a fost compusă din:

- Doamna Alina BARBU, personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, Direcția Națională de Probațiune, Ministerul Justiției;
- Domnul Cristian DUCU, General Manager, Centre for Advanced Research in Management and Applied Ethics;
- Domnul Robert NEACȘU, ofițer Prevenire, Direcția Generală Anticorupție, Ministerul Afacerilor Interne.

Din partea Secretariatului tehnic al SNA au participat:

- Domnul Sorin TĂNASE, director adjunct al Direcției de Prevenire a Criminalității;
- Doamna Ruxandra Andreea BĂNICĂ, personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, Direcția de Prevenire a Criminalității.

II. CONSTATĂRI

Aspecte cu caracter general:

Din analiza datelor completate în chestionar și a informațiilor furnizate ulterior, au rezultat următoarele aspecte cu caracter general privind personalul încadrat în Ministerul Afacerilor Externe:

1. **Categoriile de personal încadrate în MAE** sunt prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 16/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Externe, cu modificările și completările ulterioare, astfel:

a) conform art. 7 alin. (1) și (2) - „Ministrul afacerilor externe este ajutat în activitatea sa de 4 secretari de stat. Ministrul delegat pentru afaceri europene este ajutat în activitatea sa de 2 secretari de stat și de un subsecretar de stat”;

b) potrivit art. 10 alin. (1) - „În MAE își desfășoară activitatea un secretar general și un secretar general adjunct”;

c) în conformitate conform art. 14 alin. (1) - „MAE este încadrat cu personal diplomatic și consular, cu personal pe funcții de execuție specifice MAE cu funcționari publici, precum și cu personal contractual”.

Printre aceste categorii, în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, sunt încadrate și următoarele categorii de personal: manageri publici, magistrați și consilieri afaceri europene.

Din perspectiva ocupării efective a posturilor, au rezultat: 9 funcții de demnitate publică, 2 înalți funcționari publici, 1059 persoane cu funcție diplomatică sau consulară, 1185 persoane cu funcție de execuție specifică MAE 63 persoane cu funcție contractuală, 2 persoane cu funcție publică de conducere, 30 de persoane care ocupă funcții publice.

2. Din perspectiva accederii în Ministerul Afacerilor Externe:

a) Ca regulă, **accederea în Corpul diplomatic și consular al României (CDCR)** se realizează ca urmare a promovării concursului/examenului de admitere în cadrul CDCR, iar ocuparea unei funcții de execuție specifică MAE devine efectivă ulterior promovării concursului/examenului pentru ocuparea posturilor vacante prevăzute pentru funcții de execuție specifice MAE, concursul fiind organizat potrivit regulamentelor de organizare

MINISTERUL JUSTIȚIEI

și desfășurare aprobate prin ordine ale ministrului afacerilor externe și în conformitate cu dispozițiile legale¹.

În ceea ce privește organizarea concursurilor pentru **ocuparea posturilor vacante prevăzute pentru funcții de execuție specifice MAE**, acestea se organizează în conformitate cu dispozițiile art. 31 alin. (1) și (2) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice², cu titlu de excepție existând posibilitatea detașării sau încadrării personalului specializat³.

În acest context au fost solicitate informații suplimentare cu privire la procentul personalului care depune declarații de avere și de interese, pe de o parte, precum și cu privire la procentul personalului MAE care prezintă legături de rudenie, informațiile solicitate prezentând relevanță atât din perspectiva unei aplicări riguroase a prevederilor legale privind declararea cadourilor, averilor și intereselor, cât și din perspectiva conturării corespunzătoare a unor politici de prevenire a posibilelor conflicte de interese, de depistare a zonelor vulnerabile și, implicit, de aplicare a unei politici riguroase de prevenire a corupției.

---

¹ Legea nr. 269/2003 privind Statutul Corpului diplomatic și consular al României, respectiv art. 17 alin. (1) care, la lit. g), prevede: „(1) Calitatea de membru al Corpului diplomatic și consular al României poate fi dobândită de persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții: ... g) [...] a promovat concursul de admitere în Corpul diplomatic și consular al României, organizat potrivit regulamentului de organizare și desfășurare a concursului de admitere în Ministerul Afacerilor Externe”, precum și de art. 18: „Concursurile de admitere în Corpul diplomatic și consular al României se organizează pentru funcțiile diplomatice sau consulare vacante, pe baza regulamentului de organizare și desfășurare a concursului, aprobat prin ordin al ministrului afacerilor externe”. Admiterea în CDCR este reglementată de Legea nr. 269/2003 privind Statutul Corpului diplomatic și consular al României, respectiv art. 17 alin. (1) care, la lit. g), prevede: „(1) Calitatea de membru al Corpului diplomatic și consular al României poate fi dobândită de persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții: ... g) [...] a promovat concursul de admitere în Corpul diplomatic și consular al României, organizat potrivit regulamentului de organizare și desfășurare a concursului de admitere în Ministerul Afacerilor Externe”, precum și de art. 18: „Concursurile de admitere în Corpul diplomatic și consular al României se organizează pentru funcțiile diplomatice sau consulare vacante, pe baza regulamentului de organizare și desfășurare a concursului, aprobat prin ordin al ministrului afacerilor externe”.

² „(1) Pentru personalul contractual sau alte categorii de personal care nu beneficiază de statute speciale, ocuparea unui post vacant sau temporar vacant se face prin concurs sau examen, pe baza regulamentului-cadru care se aprobă prin hotărâre a Guvernului. (2) Încadrarea și promovarea personalului plătit din fonduri publice pe funcții, grade sau trepte profesionale se fac potrivit prevederilor din statute sau alte acte normative specifice domeniului de activitate, aprobate prin legi, hotărâri ale Guvernului sau acte administrative ale ordonatorului principal de credite, după caz”. În temeiul acestei legi au fost emise două acte normative cu caracter terțiar: Ordinul ministrului afacerilor externe nr. 1371/24.08.2016 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și desfășurarea concursurilor pentru admiterea în Corpul diplomatic și consular al României Ordinul ministrului afacerilor externe nr. 1515/08.09.2016 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și desfășurarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante prevăzute pentru funcții de execuție specifice în Ministerul Afacerilor Externe

³ art. 48 alin. (1) din Legea nr. 269/2003 „Pentru acoperirea necesarului de personal specializat din Ministerul Afacerilor Externe, detașarea sau încadrarea pe perioadă determinată se face pe durata misiunilor permanente, în serviciul exterior, iar în centrala ministerului, pe durata prevăzută de legislația în vigoare”

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Din informațiile primite din partea MAE a rezultat că **procentul de personal MAE căruia îi incumbă obligația de a completa declarația de avere/interese este de 49,9%** raportat la întreg personalul instituției, având în vedere că din totalul de 2350 angajați/detașați, obligativitatea depunerii declarațiilor de avere/interese revine unui număr de 1172 persoane.

În ceea ce privește **legăturile de rudenie între angajați (gradul I/II ori soț/soție)**, informația transmisă ulterior experților misiunii a fost următoarea:

”MAE nu ține în mod sistematic o evidență specifică a personalului aflat în relații de rudenie până la gradul II, inclusiv soț/soție, având în vedere că fiecare angajare sau detașare în parte este evaluată sub aspectul propriului său merit, nu raportat la gradul de rudenie cu alți angajați ai instituției.

În practică, există situații în care angajații MAE din Centrală sau din serviciul exterior au legături de rudenie între ei. Acestea s-au realizat fie ca urmare a căsătoriilor între angajați ai instituției, pe parcursul carierei acestora, fie în urma promovării individuale a concursurilor de angajare la care au participat. În plus, inclusiv din considerente de economicitate, cadrul legal acordă posibilitatea misiunilor diplomatice, oficiilor consulare și institutelor culturale românești din străinătate să utilizeze, fără afectarea schemei de personal aprobate activității de bază și a fondului de salarii al ministerului, persoane fizice, cetățeni români sau străini, de pe plan local, ori persoane nesalariate din cadrul acestor reprezentanțe^[1].

Trebuie menționat că specificul activității unui minister de externe, care implică relocarea unei întregi familii pe durata misiunii în serviciul exterior a unui membru al familiei, conduce în suficient de multe cazuri la crearea unui sentiment de apartenență la ”familia diplomatică” pentru întreaga familie. Aceasta se transpune în dorința copiilor de a urma aceeași carieră diplomatică pe care unul sau ambii dintre părinții lor au urmat-o.

În ceea ce privește durata misiunilor în serviciul exterior, aceasta este, de regulă, de 4 ani, iar MAE organizează anual concursuri de trimitere a personalului în misiune permanentă. Pentru situații neprevăzute în care la unele misiuni diplomatice se vacantează posturi, sunt

---

^[1] Legea-cadru nr. 153/2017, art. 5 alin. (1) din Anexa IV, Capitolul III, Secțiunea a 5-a: (3) Unitățile trimitătoare pot să aprobe ca misiunile diplomatice, oficiile consulare și institutele culturale românești din străinătate să utilizeze, fără afectarea schemei de personal aprobate activității de bază și a fondului de salarii al ministerului, persoane fizice, cetățeni români sau străini, de pe plan local ori persoane nesalariate din cadrul acestor reprezentanțe, cu respectarea legislației din țara respectivă.

Legea nr. 198 din 21 octombrie 2008 (*actualizată*) privind serviciile consulare pentru care se percep taxe și nivelul taxelor consulare la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate, Art. 15: (1) Ministerul Afacerilor Externe va putea utiliza în totalitate taxele de urgență aferente serviciilor prestate pentru: (...) c) plata temporară a unor persoane nesalariate din cadrul misiunilor diplomatice și al oficiilor consulare sau a unor persoane din afara acestora, care prestează astfel de servicii; (...).

(2) Angajarea temporară a persoanelor prevăzute la alin. (1) lit. c) se va face la propunerea misiunilor diplomatice și a oficiilor consulare, cu aprobarea ordonatorului principal de credite al Ministerului Afacerilor Externe și cu respectarea dispozițiilor legale în materie, fără afectarea numărului de personal aprobat acestui minister pentru serviciul exterior.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

organizate concursuri de ocupare a acestora pentru perioade de până la 13 luni și apoi posturile sunt scoase la concursul anual.”

În esență, informațiile transmise confirmă existența unui procent, necunoscut, din personalul MAE care prezintă legături de rudenie, gradul I/II ori sunt soți. Se observă, cu această ocazie, faptul că acest aspect nu se reflectă, sub nicio formă, în Planul de integritate al MAE pentru perioada 2016-2020⁴. Reamintind faptul că existența rudelor într-un sistem prezintă relevanță pentru conturarea și aplicarea unor politici riguroase din perspectiva prevenirii și combaterii conflictelor de interese în orice structură, publică sau privată, acest aspect fiind, de altfel reglementat atât cu caracter general cât și prin norme speciale, informații vor fi analizate detaliat în cele ce urmează.

Totodată, din informațiile sus-citate transmise de MAE nu rezultă vreo preocupare aparte a instituției de a evita subordonarea ierarhică directă între soți sau rude de gradul I/II, de a gestiona diligent aceste situații, ori de a preveni sistematic conflictele de interese care ar putea deriva din această situație, preocupare cu atât mai relevantă pentru MAE cu cât se recunoaște particularitatea instituției și cu precădere a activității în serviciul exterior, de a genera îmbrățișarea carierei diplomatice de către mai mulți membri ai aceleiași familii.

Ulterior misiunii, ministerul a transmis observații cu privire la constatările experților, în sensul că : *“În structurile din Centrala MAE este evitată subordonarea ierarhică între soți sau rude prin încadrarea acestora în structuri separate, iar la misiunile diplomatice șefii acestora iau măsuri de separare a funcțiilor prin stabilirea sarcinilor/ atribuțiilor din fișele de post (încadrarea, pe cât posibil, la secții sau misiuni diferite: secții consulare, consulate, institute culturale, misiuni permanente ale României pe lângă organizații internaționale situate pe același spațiu). În centrala MAE și la misiunile diplomatice sunt luate măsurile necesare pentru evitarea situațiilor de conflict de interese și incompatibilități în toate cazurile prevăzute de legislația în vigoare privind organizarea comisiilor în materia achizițiilor publice, concursurilor de angajare, promovare, trimitere în misiune permanentă, etc.”*

Prin raportare la aceste precizări, apreciem în continuare că abordarea ministerului, cu caracter general și vag nu este una corespunzătoare sau suficientă prin raportare la situația existentă, motiv pentru care ne menținem pe deplin constatările și recomandările pe subiect.

De altfel, tratarea riguroasă a acestei probleme se impune cu atât mai mult cu cât conflictul de interese generat de calitatea de soț sau rudă este interzis nu numai de legislația primară specifică anumitor domenii generale sau conexe - cum ar fi reglementările penale sau în domeniul achizițiilor publice ci și de reglementările secundare sau terțiare specifice mediului diplomatic, a se vedea, în acest sens, Codul de etică al Corpului diplomatic și consular al României, aprobat prin Ordinul ministrului afacerilor externe nr. 890/2014⁵.

---

⁴ <https://www.mae.ro/node/16699>

⁵ Art. 11 - Conflictul de interese

(1) Membrii Corpului diplomatic și consular al României se află în conflict de interese atunci când:

A. Declararea cadourilor

La data misiunii a fost discutată procedura existentă în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, reglementată prin Ordin al ministerului afacerilor externe - *Regulamentul privind măsurile referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției*. Acest regulament conține procedura ce trebuie îndeplinită în cazul în care una dintre persoanele prevăzute la art. (1) din regulament primește bunuri cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției. Astfel, persoana trebuie să redacteze o declarație care să însoțească bunul primit și care va fi prezentată Comisiei constituite în acest sens. Persoana va primi de la comisie un document denumit bon de intrare. Ulterior, Comisia evaluează bunul avându-se în vedere prețul pieței. Dacă bunul nu depășește echivalentul a 200 de euro, se va restitui deponentului pe baza bonului de ieșire din gestiune, dacă acesta a solicitat restituirea lui. Dacă bunul depășește 200 euro, iar deponentul a solicitat restituirea, persoana în cauză poate păstra bunul cu plata diferenței dintre suma stabilită de comisie și suma de 200 euro. Dacă nu s-a solicitat restituirea de către deponent, la propunerea Comisiei, bunurile rămân în patrimoniul ministerului sau pot fi transmise cu titlu gratuit unei instituții publice de profil ori vândute la licitație, veniturile acestor bunuri urmând a se vărsa la bugetul statului.

Au fost prezentate comisei de evaluare modele tipizate de formulare pentru bonul de intrare/bonul de ieșire/proces verbal de evaluare.

Ministerul publică la sfârșitul fiecărui an, pe pagina de internet a instituției, lista prevăzută în anexa 4 din regulamentul privind declararea cadourilor, cuprinzând bunurile depuse potrivit regulamentului privind bunurile cu titlu gratuit, cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției și destinația acestora.

S-a constatat o bună cunoaștere a normei cu caracter intern și o aplicare corespunzătoare a acesteia de către personalul diplomatic. De altfel reglementarea de către această instituție și transparența în declararea cadourilor a constituit model de bună practică și pentru alte instituții publice, motiv pentru care se va reflecta în mod corespunzător și în secțiunea dedicată bunelor practici din prezentul raport.

Desigur, analizând în profunzime documentele prezentate, au fost formulate în cadrul discuțiilor unele sugestii de îmbunătățire a formularisticii - de exemplu includerea unei o scurte motivări a prețului stabilit în urma evaluării de către comisie a cadoului declarat, respectiv cuprinderea în lista publicată anual și a cadourilor primite de către personalul aflat în misiune în străinătate, fără nominalizarea expresă în documentul afișat pe site a locațiilor în care au fost înmânate cadourile respective.

---

b) îndeplinesc acte sau participă la luarea unor decizii prin care realizează, direct ori indirect, un folos material pentru sine, soț, soție, membrii de familie, părinți, rude apropiate sau persoane cu care în ultimii 5 ani s-au aflat în raporturi de colaborare profesională ori de afaceri.

(2) Membrii Corpului diplomatic și consular al României au obligația de a evita provocarea oricăror conflicte de interese, iar în cazul unui conflict, real sau potențial, au obligația de a informa superiorul ierarhic și de a se abține de la orice acțiune suplimentară generatoare de conflict de interese.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Expertii au fost interesați și de procedura de declarare a cadourilor pentru misiunile diplomatice din afara țării. Reprezentanții Ministerului Afacerilor Externe au transmis că nu s-au confruntat cu astfel de cazuri, însă există un Îndrumar privind declararea cadourilor și că regulamentul privind declararea cadourilor este pe deplin aplicabil și acestor situații. Astfel, interlocutorii au pus la dispoziția echipei de evaluare o circulară a Corpului de Control și Evaluare Diplomatică, datată 03.12.2013, prin care toate misiunile diplomatice ale României în străinătate au fost solicitate să:

- (a) constituie prin decizie internă o Comisie de evaluare și inventariere a bunurilor care fac obiectul declarării potrivit Legii nr. 251/2004;
- (b) reamintească personalului obligațiile care decurg din acest act normativ;
- (c) țină evidența statistică, cantitativă și valorică a bunurilor primite;
- (d) rețină sau să restituie bunurile, după caz, conform prevederilor legale.

Cu această ocazie, Centrala MAE a circulat și două documente relevante, respectiv un Îndrumar privind declararea cadourilor și un Îndrumar privind avertizorii de integritate, cu rugămintea ca ambele documente să fie prelucrate cu personalul misiunilor diplomatice, pe bază de proces-verbal.

B. Protecția avertizorilor în interes public

Aspectele menționate în chestionar, confirmate și în cadrul discuțiilor, au fost în sensul că în cadrul Ministerului Afacerilor Externe a fost promovată în cursul lunii august a.c. o nouă procedură operațională de sistem privind semnalarea neregularităților și protecția avertizorului de integritate, aprobată prin Ordinul ministrului afacerilor externe nr. 1274/07.08.2017. Procedura prevede faptele ce pot fi semnalate de avertizorul de integritate, persoana desemnată să le primească, protecția oferită avertizorului (prezumția de bună credință, ascunderea identității, invitarea la ședințe a presei și a unui reprezentant al sindicatului sau al asociației profesionale, în cazul în care avertizorul este cercetat disciplinar ca urmare a unui act de avertizare), precum și modalitatea de desfășurare ulterioară primirii sesizării. În acest sens, semnalarea neregularităților se va face în scris, se va depune în plic închis la cutia poștală special amenajată, iar persoana desemnată o va analiza, pentru a o îndrepta către structura competentă. Astfel,

- În cazul în care faptele sesizate nu sunt din sfera abaterilor disciplinare, penale sau patrimoniale, sesizarea poate fi transmisă superiorilor ierarhici ai persoanei împotriva căreia a fost făcută;
- În cazul în care sesizarea privește un angajat care are calitatea de funcționar public, iar natura faptei este din sfera abaterilor disciplinare, penale sau patrimoniale, sesizarea se transmite spre soluționare comisiei de disciplină din cadrul Ministerului;
- În cazul în care sesizarea privește un angajat contractual sau detașat ori angajat pe plan local, atunci sesizarea se transmite la Corpul de Control și Evaluare Diplomatică;
- În situația în care persoana desemnată să primească sesizările consideră că sesizarea cuprinde indicii temeinice privind fapte de natură penală sau patrimonială, o va transmite Corpul de Control și Evaluare Diplomatică pentru investigații.

Structurile sesizate analizează semnalarea și propun ministrului afacerilor externe măsuri menite să elimine neregulile apărute, cât și cauzele care au dus la apariția acestora (declanșarea cercetării disciplinare, sesizarea organelor penale sau clasarea, după caz).

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Conducerea Ministerului Afacerilor Externe decide asupra măsurilor propuse, iar soluția adoptată se comunică avertizorului în integritate.

Pentru perioada de raportare, și anume 2016-2017 nu a fost înregistrată nicio persoană ca fiind, în sensul legii, avertizor, Ministerul Afacerilor Externe apreciind, pe cale de consecință, că nu au existat situații de avertizare în interes public.

Cu toate acestea, apreciem că, indiferent de calificarea strict formală, ca fiind o avertizare publică, dată semnalărilor de către angajații MJ a unor aspecte realizată prin intermediul presei și a *social media*, și, chiar dacă acesta nu poate fi calificată ca fiind avertizare în sensul legii speciale, apreciem că, de principiu, astfel de situații ar trebui să genereze un interes al instituției de a afla cauzele pentru care o persoană nu a avut încredere să utilizeze un canal intern de raportare a unor aspecte, preferând unul public. O eventuală evaluare post-avertizare poate, de asemenea, sonda opinia persoanei/avertizorului cu privire la eficiența sistemului, atât din perspectiva soluționării de fond a sesizării sale, cât și a protecției pe care a primit-o față de eventuale consecințe negative ale gestului său.

A fost prezentată, de asemenea, modalitatea identificată de minister, având în vedere specificitatea activității la care se adaugă faptul că o parte importantă a personalului își desfășoară activitatea în exteriorul țării, de a transmite sesizările prin adrese de mail dedicate, adrese care permit, însă, folosirea de către orice persoană, inclusiv din afara ministerului, nu puține fiind cazurile în care adresa de mail a fost folosită de cetățenii care doreau să sesizeze diferite aspecte legate de funcționarea sau calitatea serviciilor oferite de minister.

Astfel, prin MI nr. A3/911 din data de 12.05.2015, ministrul afacerilor externe a aprobat crearea adresei de e-mail avertizareininterespublic@mae.ro, prin care pot fi transmise sesizări cu privire la orice faptă care face obiectul Legii nr. 571/2004. Cu privire la acest demers, personalul MAE, atât din centrală cât și din serviciul exterior, a fost informat prin Infograma circulară nr. A3/1242 din data de 09.07.2015, alături de o serie de instrucțiuni privind procesarea eventualelor sesizări de către Corpul de Control și Evaluare Diplomatică.

Din această perspectivă este de dorit identificarea unei posibilități de transmitere electronică, în condiții de confidențialitate, exclusiv de către personalul angajat MAE, a avertizărilor către persoanele anume desemnate cu primirea acestora. Mai mult, din discuțiile purtate în cadrul misiunii a rezultat faptul că, neexistând situații concrete de avertizări potrivit legii speciale, nici mecanismele reglementate, inclusiv pentru eventuala protecție a avertizorilor, nu au putut fi aplicate, respectiv testate din perspectiva eficienței lor.

Apreciem că, în fapt, deși procedura este relativ cunoscută de întreg personalul instituției, nu prezintă suficiente garanții pentru a se încuraja personalul în folosirea acesteia. Acest aspect nu este unul singular, modalitatea în care instituțiile și autoritățile publice au înțeles să respecte și să creeze mecanismele necesare aplicării Legii nr.571/2004 s-a dovedit a fi unul insuficient, motiv pentru care însăși evaluarea în cadrul Strategiei Naționale Anticorupție este de natură a identifica și formula sugestii de îmbunătățire.

C. Funcții sensibile

Aspectele menționate în chestionar, confirmate și în cadrul discuțiilor, au fost în sensul că în cadrul Ministerului Afacerilor Externe au fost promovate în cursul lunii septembrie a.c. noi reglementări - ordine ale ministrului afacerilor externe, neaprobat la data vizitei și necomunicate echipei de evaluare, prin care s-au reglementat constituirea și componența Comisiei de monitorizare a implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial și au fost reglementate procedurile aplicabile în identificarea funcțiilor sensibile. Ulterior misiunii au fost transmise echipei de evaluatori informații suplimentare cu privire la funcțiile identificate ca fiind sensibile atât în structura centrală a Ministerului Afacerilor externe, cât și în structurile sale externe. Din analiza acestora a rezultat o bună cunoaștere și aplicare a prevederilor legale, prin raportare la activitatea efectivă desfășurată de personalul ministerului, la care se adaugă o practică recunoscută de aplicare a rotației personalului prin trimitere în misiune permanentă cu durata de regulă, de 4 ani.

Reprezentanții Ministerului Afacerilor Externe au menționat și stabilirea unei politici adecvate în ceea ce privește persoanele expuse riscului de corupție, organizând periodic cursuri privind normele etice și de conduită pentru personalul ministerului, precum și misiuni de îndrumare și control, efectuate atât la nivelul Centralei, cât și la nivelul misiunilor diplomatice, prin intermediul structurilor competente.

În plus, se aplică și măsuri de control suplimentare pentru gestionarea riscurilor generate de existența funcțiilor sensibile, cum ar fi: verificarea, conform reglementărilor specifice, a accesului la informații, aplicarea cu strictețe a regulilor de acces la documentele secrete, organizarea periodică de cursuri specifice.

Ulterior misiunii ministerul a completat informațiile cu privire la funcțiile sensibile precizând că ” principalele mijloacele actuale de reducere a riscurilor asociate funcțiilor sensibile în MAE sunt: deținerea avizului ORNISS, controlul ierarhic, procedura de avizare de către toți factorii interesați din structurile relevante a verificării oportunității și legalității măsurilor propuse prin documente interne. Alte măsuri suplimentare de control pentru gestionarea riscurilor generate de existența funcțiilor sensibile, nespecificate pe durata misiunii de evaluare, se referă la efectuarea, de către structurile abilitate⁶, a misiunilor preventive/ planificate de control al activităților desfășurate de entitățile din Centrala MAE și de misiunile diplomatice ale României în străinătate.”

Provocările, prin urmare, nu sunt în acest domeniu nici din perspectiva corectei încadrări a unor funcții ca fiind sensibile și nici din perspectiva aplicării măsurii celei mai indicate - rotația, de echilibrare, ci, mai degrabă, din adoptarea de măsuri suplimentare corespunzătoare prin raportare la numărul ridicat de funcții declarate sensibile la nivelul întregului sistem, având în vedere faptul că rotația, deși se aplică, nu presupune scoaterea unei persoane dintr-o funcție sensibilă pentru o anumită perioadă de timp ci trimiterea acesteia spre ocupare a unei alte funcții sensibile, care poate avea sau nu legături cu funcția ocupată anterior. Sunt poziții din care o persoană nu poate fi schimbată pentru simplul motiv că nu există o alta cu o specializare similară - un manager care a ocupat prin concurs o anumită poziție, un demnitar sau pentru că persoana, fiind funcționar public, invocă statutul și nu dorește rotația, știut fiind faptul că mutarea nu se poate face fără acordul acesteia.

---

⁶ Corpul de Control și Evaluare Diplomatică, Corpul de Audit Intern, Direcția Monitorizare și Suport Consular, etc.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Asocierea automată a unei funcții sensibile cu rotirea după o anumită perioadă de timp a persoanei ocupante determină, de altfel, și o reticență în a declara anumite poziții ca fiind sensibile. În acest context apreciem că trebuie popularizate măsurile alternative rotației, aplicabile în egală măsură în cazul funcțiilor sensibile, rămânând, desigur, ca rotația să fie aplicabilă acolo unde este posibilă. Exemple de astfel de măsuri sunt precizate mai jos, urmează ca Ministerul Afacerilor Externe, la modul general, și fiecare din unitățile aflate în coordonarea/subordonarea acestuia, la modul special, să identifice acele măsuri aplicabile în conformitate cu specificul activității desfășurate.

Măsurile alternative considerate ca adecvate în domeniile pe care conducerea unei structuri le-a identificat ca având o vulnerabilitate ridicată pot consta în: separarea sarcinilor, rotația sistematică a personalului în posturile ocupate, supravegherea și inspecțiile interne, precum și formare profesională suplimentară (a se vedea, în acest sens, *“European Implementing Guidelines for the INTOSAI Auditing Standards”*). Tot astfel, statele membre OECD au prezentat ca măsuri suplimentare pentru activitățile vulnerabile, pe lângă rotirea personalului, încurajarea persoanelor să nu ocupe o poziție o perioadă îndelungată de timp, reguli mai stricte sau ghiduri pentru persoanele care ocupă funcții sensibile, suplimentarea controalelor interne, a inspecțiilor și auditărilor activităților respective, Germania precizând, de exemplu, că planurile sale anti-corupție conțin o listă de acțiuni ale autorităților publice care include, printre altele, identificarea activităților susceptibile de corupție, efectuarea analizelor de risc, efectuarea de schimbări în fluxurile operaționale, aplicarea principiului prezenței mai multor persoane în efectuarea unei activități sensibile, creșterea nivelului de conștientizare, etc- ”Trust in Government- ETHICS MEASURES IN OECD COUNTRIES”.

III. BUNE PRACTICI

A. Declararea cadourilor

Se constată că Ministerul Afacerilor Externe are o îndelungată practică în declararea cadourilor, putând reprezenta un exemplu de bune practici pentru alte instituții și autorități publice. Gradul de cunoaștere a dispozițiilor legale privind obligația de declarare a bunurilor primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției este unul ridicat în rândul personalului instituției, procedura internă de evaluare fiind una corespunzătoare, efectuată profesionist, putând oferi exemple concrete de evaluări ale bunurilor declarate și pentru alte instituții și autorități.

B. Protecția avertizorilor în interes public

Nu au fost identificate bune practici.

C. Funcții sensibile

S-a constatat o bună interpretare și aplicare a prevederilor referitoare la ”funcțiile sensibile” în sensul că acestea au fost analizate prin raportare la specificul fiecărei activități în parte, rezultând, pe cale de consecință, faptul că majoritatea personalului acestei instituții ocupă astfel de funcții.

IV. RECOMANDĂRI

Recomandări cu caracter general:

Așa cum este cuprins și în Strategia Națională Anticorupție - Conturarea politicilor de prevenire și combatere a corupției, fiecare măsură cuprinsă în Strategie se subsumează unor principii, a căror respectare este esențială pentru realizarea unei administrații publice moderne și eficiente. Printre aceste principii se numără și *principiul gestionării responsabile a riscurilor* generate de comportamente lipsite de integritate, ca parte integrantă din procesul managerial desfășurat de către fiecare organizație, *principiul proporționalității în elaborarea și punerea în aplicare a procedurilor anticorupție*: impunându-se elaborarea, implementarea și menținerea unor proceduri puternice, care să fie proporționale cu riscurile și vulnerabilitățile instituționale și dimensionate în funcție de resursele și complexitatea organizației, respective principiul prevenirii săvârșirii faptelor de corupție și a incidentelor de integritate, potrivit căruia identificarea timpurie și înlăturarea în timp util a premiselor apariției faptelor de corupție sunt prioritare și imperative.

Mai mult, integritatea este cuprinsă și recunoscută ca fiind valoare fundamentală, reprezentanții instituțiilor și autorităților publice având obligația de a lua toate măsurile necesare pentru evitarea situațiilor de conflict de interese și incompatibilități.

Aceste principii și valori sunt reflectate, de altfel, în reglementări cu valoare de lege, fie generale, fie speciale, acestea cuprinzând, totodată, și mecanismele specifice prevenirii potențialelor conflicte de interese. De interes din perspectiva prezentului raport privind Ministerului Afacerilor Externe, sunt, desigur, textele cuprinse în Statutul corpului diplomatic și consular al României⁷, Statutul funcționarilor publici⁸, respectiv Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției⁹.

---

⁷ Potrivit art.3 alin.(1) din **Legea nr. 269/2003 privind Statutul Corpului diplomatic și consular al României**:
”Statutul Corpului diplomatic și consular al României se completează cu prevederile cuprinse în legislația muncii și în Statutul funcționarilor publici, dacă prin prezentul statut nu se stabilește altfel.”

⁸ Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici.

⁹ Art. 95. - (1) Nu sunt permise raporturile ierarhice directe în cazul în care funcționarii publici respectivi sunt soți sau rude de gradul I.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și în cazul în care șeful ierarhic direct are calitatea de demnitar.

(3) Persoanele care se află în una dintre situațiile prevăzute la alin. (1) sau (2) vor opta, în termen de 60 de zile, pentru încetarea raporturilor ierarhice directe sau renunțarea la calitatea de demnitar.

(4) Orice persoană poate sesiza existența situațiilor prevăzute la alin. (1) sau (2).

(5) Situațiile prevăzute la alin. (1) și neîndeplinirea obligației prevăzute la alin. (3) se constată de către șeful ierarhic superior al funcționarilor publici respectivi, care dispune încetarea raporturilor ierarhice directe dintre funcționarii publici soți sau rude de gradul I.

(6) Situațiile prevăzute la alin. (2) și neîndeplinirea obligației prevăzute la alin. (3) se constată, după caz, de către primul-ministru, ministru sau prefect, care dispune încetarea raporturilor ierarhice directe dintre demnitar și funcționarul public soț sau rudă de gradul I.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Din coroborarea acestora rezultă cu claritate necesitatea evitării situațiilor potențialelor conflicte de interese pentru situația în care persoane care sunt soți sau au grade de rudenie se află în relații de subordonare directă. Aceste aspecte sunt reglementate cu caracter general și au aplicabilitate obligatorie, neexistând excepții formulate în lege cu privire la acest aspect. Nu se poate interpreta, sub nicio formă, existența unor astfel de prevederi ca inducând o prezumție de neregularitate în organizarea concursurilor de accedere în funcții ori de promovare, textele fiind aplicabile tuturor situațiilor ivite unui personal încadrat, se înțelege, cu respectarea celorlalte prevederi legale privind accesarea în sistem. Aceste norme sunt, însă, de o importanță covârșitoare în mecanismul de prevenire a conflictelor de interese și incumbă tuturor conducătorilor autorităților obligația de a asigura conformarea cu normele legale. Mai mult, în cazul structurilor care, prin particularitățile lor, au multe persoane rude în sistem, este necesar un efort suplimentar de gestionare a situației și de conturare de politici specifice în materie, și, în opinia noastră, chiar de ridicare a standardului legal impus de mai bine de 15 ani, la rudele de gradul II. Din această perspectivă apreciem că Ministerul Afacerilor Externe se află într-o fază incipientă a conturării, în primul rând, a acestui aspect ca vulnerabilitate - ca dovadă că el nu se reflectă sub nicio formă în Planul de integritate al ministerului întocmit recent, fiind necesar ca, după recunoașterea și asumarea acestui aspect ca fiind unul de vulnerabilitate din perspectiva integrității, să se depună eforturi susținute în aplicarea de metode specifice suplimentare de evitare a conflictului de interese.

Recomandarea cu caracter general nr. 1: Reanalizarea Planului de integritate al MAE pentru perioada 2016-2020 și completarea acestuia cu alte zone de vulnerabilitate identificate la nivelul ministerului, inclusiv din perspectiva existenței rudelor și soților în sistem.

Recomandarea cu caracter general nr. 2: exercitarea de către Corpul de Control și Evaluare Diplomatică a Ministerului Afacerilor Externe a unui rol de sprijin / îndrumare metodologică a responsabililor de integritate din unitățile subordonate sau aflate în coordonarea sa.

Date fiind temele evaluării, această recomandare are în vedere cu precădere regimul declarării cadourilor, al protecției avertizorilor și al gestionării funcțiilor sensibile, dar este evident preferabil ca rolul de îndrumare metodologică să se exercite cu privire la toate aspectele de integritate. Îndrumarea metodologică poate avea în vedere și elaborarea de proceduri de lucru model, care să poată fi adaptate de către structurile subordonate conform particularităților proprii, precum și întâlniri ale structurii de integritate din MAE cu responsabili din unitățile subordonate /aflate în coordonare pentru a promova și discuta interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor legale în materia integrității, cu atât mai mult cu cât acestea - în speță IER și IDR, au un personal extrem de restrâns, ceea ce determină, pe de o parte, adoptarea de proceduri specifice, adaptate, iar pe de altă parte, necesită sprijin în întocmirea procedurilor specifice.

A. Declararea cadourilor

Recomandăm:

- 1. îmbunătățirea procedurilor prin includerea aspectelor discutate în cadrul misiunii, menite să reflecte o mai mare transparență, pe de o parte, în procedura**

MINISTERUL JUSTIȚIEI

de evaluare a bunurilor, iar pe de altă parte, în procedura de afișare pe site-ul instituției a tuturor cadourilor primite, într-o manieră ușor accesibilă.

2. **sprijinirea structurilor aflate în subordonarea/coordonarea ministerului în identificarea măsurilor necesare creării mecanismelor de declarare și gestionare a cadourilor.**

B. Protecția avertizorilor în interes public

Recomandăm:

1. **adoptarea de măsuri interne suplimentare de conștientizare de către personalul MAE a existenței mecanismelor de semnalare și cercetare a neregularităților în cazul identificării unor neregularități la nivelul ministerului;**
2. **adoptarea de măsuri interne necesare protecției avertizorilor în interes public la nivelul ministerului;** Se pot avea în vedere, *inter alia*: adoptarea procedurii de sistem în materie și informarea personalului cu privire la aceasta, respectiv facilitarea formării profesionale a personalului pe tema protecției avertizorilor, realizarea canalului de raportare a avertizărilor provenite cu precădere din serviciul exterior, menționat anterior.
3. **sprijinirea structurilor aflate în subordonarea/coordonarea ministerului în identificarea măsurilor necesare semnalării și cercetării neregularităților.**

C. Funcții sensibile

În general, în administrația publică există puțină cunoaștere cu privire la ce înseamnă funcțiile sensibile și, mai ales, ce anume atrage declararea unei funcții ca fiind sensibilă. Parțial această rețineră se datorează și documentelor disponibile în această materie și care sugerează, într-o proporție covârșitoare, ca ”mecanisme de apărare”, rotația personalului. Or, această măsură nu constituie decât una dintr-o serie de măsuri care pot fi avute în vedere. În mod evident mecanismele ce trebuie implementate față de funcțiile declarate sensibile trebuie să aibă în vedere în primul rând natura funcției respective. Astfel de „mecanisme de apărare” considerate ca adecvate în domeniile pe care conducerea unei structuri le-a identificat ca având o vulnerabilitate ridicată pot consta în: separarea sarcinilor, rotația sistematică a personalului în posturile ocupate, supravegherea și inspecțiile interne, precum și formare profesională suplimentară (a se vedea, în acest sens, *“European Implementing Guidelines for the INTOSAI Auditing Standards”*). Tot astfel, statele membre OECD au prezentat ca măsuri suplimentare pentru activitățile vulnerabile, pe lângă rotirea personalului, încurajarea persoanelor să nu ocupe o poziție o perioadă îndelungată de timp, reguli mai stricte sau ghiduri pentru persoanele care ocupă funcții sensibile, suplimentarea controalelor interne, a inspecțiilor și auditărilor activităților respective, Germania precizând, de exemplu, că planurile sale anti-corupție conțin o listă de acțiuni ale autorităților publice care include, printre altele, identificarea activităților susceptibile de corupție, efectuarea analizelor de risc, efectuarea de schimbări în fluxurile operaționale, aplicarea principiului prezenței mai multor persoane în efectuarea unei activități sensibile, creșterea nivelului de conștientizare, etc- *“Trust in Government- ETHICS MEASURES IN OECD COUNTRIES”*.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

În cazul de față, există o bună cunoaștere în cadrul Ministerul Afacerilor Externe a ceea ce înseamnă ”funcție sensibilă”, însă structura centrală a MAE trebuie să sprijine unitățile aflate în coordonare/subordonare pentru ca acestea, la rândul lor, să determine corect funcțiile sensibile și, mai ales, să identifice măsurile corelative necesare în funcție de specificul activității fiecăruia, cu atât mai mult cu cât, potrivit standardului 2.2.6 din Anexa nr.1- Codul controlului intern managerial din ordinul nr.400/2015 al Secretarului general al Guvernului, revine conducătorului unității obligația de a identifica și declara funcțiile sensibile și pe cele considerate ca fiind expuse, în mod special, la corupție (acestea putând fi atașate tuturor activităților privind gestionarea resurselor umane, financiare și informaționale), pe baza inventarului funcțiilor sensibile și a listei salariaților, întocmite în acest sens de structurile din subordine. Prin urmare, există o obligație de analiză integrată a vulnerabilităților în vederea identificării acestora, inclusiv în cazurile în care acestea nu sunt identificate de către propriile structuri.

Recomandăm, prin urmare:

- 1. efectuarea analizei funcțiilor sensibile identificate pentru aplicarea de măsuri specifice ca alternative la rotația personalului, la nivelul ministerului;**
- 2. sprijinirea structurilor aflate în subordonarea/coordonarea ministerului în identificarea funcțiilor sensibile și a măsurilor corelative necesare.**

B. INSTITUTUL DIPLOMATIC ROMÂN

I. INTRODUCERE

- *Adresa fizică:* Bulevardul Primăverii nr.7, 014192, Sector 1, București
- *Adresa virtuală:* <http://www.idr.ro/>
- *Cadrul legal care reglementează activitatea instituției:*
  - a) H.G. 880/2005 privind organizarea și funcționarea Institutului Diplomatic Român;
  - b) H.G. 470/2006 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 880/2005 privind organizarea și funcționarea Institutului Diplomatic Român;
  - c) Codul etic și de conduită al angajaților Institutului Diplomatic Român ;
  - d) Carta IDR ;
  - e) Principii ce rezultă din jurisprudența CEDO în cauzele privind neexecutarea hotărârilor judecătorești pronunțate împotriva unui debitor public.
- *Misiune / atribuții/ competențe:*

Institutul Diplomatic Român (IDR) este o instituție publică cu personalitate juridică și funcționează în subordinea Ministerului Afacerilor Externe. Acesta are drept obiect de activitate:

- a) colaborarea la organizarea de către Ministerul Afacerilor Externe a concursului pentru admiterea în Corpul diplomatic si consular al României;
- b) formarea profesionala pentru personalul Ministerului Afacerilor Externe;
- c) furnizarea de expertiza de specialitate în domeniul relațiilor internaționale - studii, analize, lucrări de specialitate - pentru Ministerul Afacerilor Externe sau, la cerere si cu aprobarea ministrului afacerilor externe, pentru alte instituții publice sau private din România ori din alte state cu care exista acorduri de parteneriat în acest sens sau cu organizații internaționale;
- d) editarea, în colaborare cu Arhivele Diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe, a colecțiilor de documente diplomatice si a memorialisticii diplomatice;
- e) organizarea si funcționarea Bibliotecii Ministerului Afacerilor Externe;
- f) alte activități stabilite prin ordin al ministrului afacerilor externe.

Număr total poziție/ funcții prevăzute în statul instituției: 36 dintre care:

- Nr. poziții ocupate (la data de 31.12.2016) 29
- Nr. poziții vacante (la data de 31.12.2016) 5 vacante și 2 parțial vacante
- Nr. funcții de conducere 4 (toate ocupate)

Misiunea de evaluare a constat în analiza chestionarului transmis de instituția evaluată în data de 26.09.2017 și în desfășurarea vizitei la fața locului, în data de 28 noiembrie 2017, între orele 13:30 - 15:30, la sediul instituției din Bulevardul Primăverii nr.7, București. Echipa de evaluare a fost compusă din:

MINISTERUL JUSTIȚIEI

- Doamna Alina BARBU, personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, Direcția Națională de Probațiune, Ministerul Justiției;
- Domnul Cristian DUCU, General Manager, Centre for Advanced Research in Management and Applied Ethics;
- Domnul Robert NEACȘU, ofițer Prevenire, Direcția Generală Anticorupție, Ministerul Afacerilor Interne.

Reprezentanții Institutului Diplomatic Român care au luat parte la întâlnire au fost:

- a) Domnul Dan PETRE - Director general al Institutului Diplomatic Roman;
- b) Doamna Simona Mihaela SPINARU - Director al Direcției Furnizare Expertiză din cadrul IDR;
- c) Doamna Adriana Patricia MANEA - avertizor de integritate al IDR, numită prin Decizia IDR cu nr. 34/20.02.2015;
- d) Domnul Nicolae MANEA - ofițer de riscuri în cadrul IDR.

Din partea Secretariatului tehnic al SNA au participat:

- Domnul Sorin TĂNASE, director adjunct al Direcției de Prevenire a Criminalității;
- Doamna Ruxandra Andreea BĂNICĂ, personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, Direcția de Prevenire a Criminalității.

II. CONSTATĂRI

Aspecte cu caracter general:

Din discuțiile purtate în cadrul misiunii a rezultat că personalul alocat acestei structuri este unul foarte redus, și, în fapt, cele 26 de persoane sunt insuficiente pentru asigurarea la parametri dorțiți, a activității Institutului. Aceasta cu atât mai mult cu cât necesitatea organizării de cursuri specifice este în creștere, inclusiv din perspectiva asigurării pregătirii corespunzătoare a exercitării de către România a președinției Consiliului Uniunii Europene. În același timp, numărul este cel minim necesar constituirii multiplelor structuri impuse de legile generale sau speciale care reglementează organizațional, economic sau bugetar, o asemenea structură. De exemplu, din perspectiva respectării reglementărilor privind declararea cadourilor, se reține că în cadrul Institutului, numai 4 persoane sunt obligate să întocmească declarații de avere și de interese. În acest context, prin raportare exclusiv la tematica misiunii de evaluare, **recomandarea cu caracter general formulată** este a aplica în formă simplificată anumite proceduri și de a apela în mod constant la experiența structurii centrale a Ministerului Afacerilor Externe, mai ales în materia declarării averilor, dar și în cazul avertizorilor, astfel încât să poată fi respectate obligațiile legale în materie.

O parte din personalul instituției a participat la cursuri anticorupție organizate de structura centrală, la sediul Ministerului Afacerilor Externe, la care au susținut teme specifice reprezentanți ai Corpului de Control și Evaluare Tematică din MAE, dar și ai Agenției Naționale de Integritate.

A. Declararea cadourilor

Există un început de reglementare pentru acest aspect, Institutul având un registru special pentru cadouri, conform chestionarului. Discuțiile purtate au relevat însă faptul că reglementările aplicabile sunt puțin cunoscute, nefiind, la momentul misiunii, demarat vreun demers specific în această materie. Așa cum a fost menționat, de altfel, și în chestionar, nu există o procedură internă privind declararea cadourilor, nu a fost constituită comisia potrivit Legii nr.251/2004, iar gradul de cunoaștere a prevederilor legale în materie este relativ scăzut. Este adevărat, însă, că numărul persoanelor supuse acestor prevederi este extrem de mic, și anume 4, însă este în egală măsură adevărat că, deși neidentificate până la momentul misiunii, există, cel puțin la nivel teoretic, activități de protocol în cadrul cărora respectivele persoane ar putea primi cadouri, ceea ce atrage, în mod automat, aplicarea prevederilor legale în materie.

B. Protecția avertizorului în interes public

A fost prezentată cu ocazia misiunii procedura operațională de semnalare a neregulilor constatate de către salariații instituției, pe marginea căreia au fost purtate discuții și sugerate propuneri de îmbunătățire.

Procedura de semnalare prevede drept avertizor în interes public o persoană investită prin decizie IDR, care va sesiza șeful ierarhic superior persoanei care a încălcat legea, conducătorul autorității publice, comisia de disciplină a IDR, organele judiciare, organele însărcinate cu constatarea conflictelor de interese și a incompatibilităților, precum și, după caz comisiile parlamentare. Sesizarea se va face prin notă de informare sau alte documente (petiție, plângere etc.) Procedura nu prevede demersurile ulterioare transmiterii sesizării către structurile competente să le soluționeze sau să ia măsurile necesare.

S-a observat cu această ocazie că interpretările au fost diferite în ceea ce privește instituția avertizorului în interes public - cu titlu de exemplu, s-a constatat desemnarea, prin decizie a conducătorului, a unei anumite persoane ca avertizor, fiind în totală contradicție cu prevederile legale care fac referire la acordarea acestei calități oricărei persoane angajate într-o unitate și care dorește, în anumite condiții anume prevăzute, să semnaleze nereguli. În urma discuțiilor s-a convenit ca demersurile viitoare ale instituției să se concentreze, pe de o parte, pe revizuirea procedurii specifice, iar pe de altă parte, pe încurajarea utilizării acestui mecanism în vederea semnalării eventualelor nereguli.

C. Funcțiile sensibile

A rezultat din discuțiile purtate în cadrul misiunii că există măsuri de natură a reduce la un nivel acceptabil riscurile asociate funcțiilor sensibile, și că există o bună înțelegere și a noțiunii de "funcție sensibilă" prin raportare la activitatea efectivă desfășurată de o persoană. Cu titlu de exemplu, cursurile sunt gestionate întotdeauna de două persoane, iar responsabilii de curs se rotesc între ei.

Au fost identificate drept funcții sensibile responsabilii de achiziții publice și responsabilii de cursuri. A fost întocmit și un registru al riscurilor cu privire la fiecare funcție sensibilă,

MINISTERUL JUSTIȚIEI

sub forma unui tabel care prevede existența riscului, cauzele care favorizează apariția riscului, precum și strategia adoptată.

III. BUNE PRACTICI

A. Declararea cadourilor

Nu au fost identificate.

B. Protecția avertizorului în interes public

Nu au fost identificate.

C. Funcțiile sensibile

Nu au fost identificate.

IV. RECOMANDĂRI

Recomandare cu caracter general:

Efectuarea demersurilor necesare adoptării, revizuirii unde este cazul și, respectiv, implementării procedurilor specifice privind declararea cadourilor, protecția avertizorului în interes public și gestionării funcțiilor sensibile, prin cooperare cu structura centrală a Ministerului Afacerilor Externe și prin identificarea soluțiilor optime prin raportare la personalul restrâns care activează în Institut.

A. Declararea cadourilor

Recomandăm: adoptarea de măsuri interne necesare creării mecanismelor de declarare și gestionare a cadourilor, precum și promovării acestora și a obligațiilor legale existente în cadrul ministerului, inclusiv prin:

- (a) adoptarea procedurii de sistem și informarea personalului cu privire la conținutul acesteia;
- (b) înființarea Comisiei de evaluare și inventariere a bunurilor;
- (c) publicarea anuală a listei cadourilor primite, și
- (d) facilitarea formării profesionale a personalului pe tema declarării cadourilor.

În acest sens, o referință o poate constitui modul în care este reglementat acest subiect la nivelul structurii centrale a Ministerului Afacerilor Externe, inclusiv formularele aferente (ex. bonul de intrare/bonul de ieșire/procesul verbal de evaluare).

B. Protecția avertizorului în interes public

Recomandăm:

1. **revizuirea substanțială a mecanismelor interne de semnalare și cercetare a neregularităților, în sensul lărgirii sferei posibilității de a denunța orice faptă și**

MINISTERUL JUSTIȚIEI

transmiterea de informații în cazul identificării unor neregularități la nivelul instituției (mai ales prin eliminarea transmiterii semnalării pe calea unor note interne, etc.).

2. **revizuirea de urgență a deciziei prin care a fost numită o anumită persoană drept avertizor de integritate**, pentru a se evita confuzia creată în rândul angajaților, dublată de instruirea personalului cu privire la diferența între noțiunea de avertizor și cea de persoană responsabilă pentru primirea unor avertizări.

C. Funcțiile sensibile

Recomandăm: **completarea listei de funcții sensibile**, prin nominalizarea drept funcții sensibile și a funcțiilor de conducere și a celor de gestionare a resurselor umane.

I. INTRODUCERE

- *Adresa fizică:* Bd. Regina Elisabeta 7-9, sector 3, RO-030016 București, România
- *Adresa virtuală:* <http://www.ier.ro/>
- *Cadrul legal care reglementează activitatea instituției:* Ordonanța de Guvern 15/1998 privind Institutul European din România, cu modificările și completările ulterioare
- *Misiune / atribuții/ competențe:*
Institutul European din România are ca obiective:
  - a) sprijinirea fundamentării și a punerii în aplicare a politicilor Guvernului României în domeniul afacerilor europene;
  - b) creșterea nivelului de cunoștințe și abilități ale funcționarilor publici și ale altor categorii socioprofesionale în domeniul afacerilor europene;
  - c) îmbunătățirea accesului la dreptul comunitar, la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și la dreptul românesc relevant pentru domeniul afacerilor europene, precum și a înțelegerii și aplicării acestora;
  - d) contribuția la dezvoltarea spiritului și a valorilor europene.

Număr total poziții/ funcții prevăzute în statul instituției: 56 dintre care:

- Nr. poziții ocupate (la data de 31.12.2016) 37;
- Nr. poziții vacante (la data de 31.12.2016) 19;
- Nr. funcții de conducere 10 (8 ocupate).

Misiunea de evaluare a constat în analiza chestionarului transmis de instituția evaluată în data de 26.09.2017 și în desfășurarea vizitei la fața locului, în data de 29 noiembrie 2017, între orele 13:30 - 15:30, la sediul instituției din Bulevardul Regina Elisabeta 7-9, sector 3. Echipa de evaluare a fost compusă din:

- Doamna Alina BARBU, personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, Direcția Națională de Probațiune, Ministerul Justiției;
- Doamna Bianca TOMA, Director Programe, Centrul Român de Politici Europene;
- Domnul Robert NEACȘU, ofițer Prevenire, Direcția Generală Anticorupție, Ministerul Afacerilor Interne.

Reprezentanții Institutului European Român care au luat parte la întâlnire au fost:

- a) Gabriela DRĂGAN - Director al Institutului European Român;
- b) Monica INGEAUA - Șef birou Formare;
- c) Elena PODAR - expert resurse umane;
- d) Catalina IOSUB - consilier juridic;
- e) Vladimir GULEAC - expert relații publice si protocol.

Din partea Secretariatului tehnic al SNA au participat:

- Domnul Sorin TĂNASE, director adjunct al Direcției de Prevenire a Criminalității;

MINISTERUL JUSTIȚIEI

- Doamna Ruxandra Andreea BĂNICĂ, personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, Direcția de Prevenire a Criminalității.

II. CONSTATĂRI

Aspecte cu caracter general:

Din discuțiile purtate în cadrul misiunii a rezultat că personalul alocat acestei structuri este unul foarte redus, și, în fapt, cele 37 de persoane sunt insuficiente pentru asigurarea la parametri dorți a activității Institutului. Aceasta cu atât mai mult cu cât necesitatea organizării de cursuri specifice este în creștere, inclusiv din perspectiva asigurării pregătirii corespunzătoare a președinției României a Consiliului Uniunii Europene. În același timp, numărul este cel minim necesar constituirii multiplelor structuri impuse de legile generale sau speciale care reglementează organizațional, economic sau bugetar, o asemenea structură. De exemplu, din perspectiva respectării reglementărilor privind declararea averilor, se reține că în cadrul Institutului, numai 19 persoane sunt obligate să întocmească declarații de avere și de interese.

În acest context, prin raportare exclusiv la tematica misiunii de evaluare, **recomandarea cu caracter general formulată** este a aplica în formă simplificată anumite proceduri și de a apela în mod constant la experiența structurii centrale a Ministerului Afacerilor Externe, mai ales în materia declarării averilor, dar și în cazul avertizorilor, astfel încât să poată fi respectate obligațiile legale în materie.

A. Declararea cadourilor

Discuțiile purtate au relevat faptul că reglementările aplicabile sunt puțin cunoscute, nefiind, la momentul misiunii, demarat vreun demers specific în această materie. Așa cum a fost menționat, de altfel, și în chestionar, nu există o procedură internă privind declararea cadourilor, nu a fost constituită comisia potrivit Legii nr.251/2004, nefiind așadar detaliat vreun mod de evaluare a bunurilor ce intră sub incidența acestei legi, iar gradul de cunoaștere a prevederilor legale în materie este relativ scăzut. Este adevărat, însă, că numărul persoanelor supuse acestor prevederi este extrem de mic, însă este în egală măsură adevărat că există, cel puțin la nivel teoretic, activități de protocol în cadrul cărora respectivele persoane ar putea primi cadouri, ceea ce atrage, în mod automat, aplicarea prevederilor legale în materie.

Cu toate acestea, conform chestionarului, s-a menționat că instituția a desfășurat un program de informare a personalului cu privire la dispozițiile legale aplicabile privind bunurile primite cu titlu gratuit. La acest curs au participat 31 de salariați, iar cursul a fost susținut de un reprezentant de la Unitatea Centrală de armonizare a Auditului Public Intern din Cadrul ministerului Finanțelor Publice.

Cu privire la perioada supusă evaluării, interlocutorii au declarat că nu au fost înregistrate situații de primiri de cadouri. Mai mult, aceștia au susținut că nu au fost primite cadouri nici de la înființarea institutului, până în prezent.

B. Protecția avertizorului în interes public

A fost prezentată cu ocazia misiunii procedura de semnalare a neregulilor constatate de către salariații instituției, care este inclusă în regulamentul intern al instituției, pe marginea căreia au fost purtate discuții ample și sugerate propuneri de îmbunătățire.

Cu privire la procedura de semnalare, avertizorul în interes public nu beneficiază de o procedură reglementată distinct care să respecte rigorile legislației speciale, aceasta fiind prevăzută în art. 30 al Codului de Etică al instituției, alături de oricare alte sesizări privitoare la nerespectarea prevederilor codului de etică.

Drept canale de comunicare internă reglementate în cazul în care un angajat dorește să sesizeze o faptă de încălcare a legii în legătură cu activitatea instituției, s-a menționat că sesizările se fac șefului ierarhic superior sau directorului general al instituției, înregistrându-se în registrul general al instituției, astfel că sesizările anonime nu sunt luate în considerare. Acesta o va înainta, după caz, consilierului de etică, comisiei disciplinare care va fi numită ad - hoc pentru cercetarea abaterii disciplinare ori organelor de urmărire penală. Nu sunt prevăzute măsuri specifice situațiilor care pot apărea, sunt prevăzute doar sancțiuni pentru eventualele abateri disciplinare.

S-a observat cu această ocazie că interpretările au fost diferite în ceea ce privește instituția avertizorului în interes public - cu titlu de exemplu, s-a constatat transpunerea parțială a prevederilor legale în cuprinsul regulamentului, iar pe de altă parte s-a observat o abordare diferită din partea conducerii instituției cu privire la rolul și utilitatea avertizorilor. Reamintind că prevederile legale au obligativitate generală (*erga omnes*) neexistând în acestea nici un fel de excepție înscrisă în care să se încadreze, eventual, personalul institutului. Experții misiunii de evaluare au sugerat ca pe viitor, eforturile să se concentreze, pe de o parte, pe revizuirea prevederilor privind avertizorii, iar pe de altă parte, pe încurajarea utilizării acestui mecanism de către angajații institutului, în vederea semnalării eventualelor nereguli.

Interlocutorii au afirmat că până la data vizitei de evaluare nu au fost înregistrate sesizări de natura avertizărilor de interes public.

C. Funcțiile sensibile

Funcțiile sensibile au fost identificate (funcțiile de conducere, consilier juridic, expert resurse umane, expert CFPP, gestor, casier, expert achiziții publice, expert IT, auditor), fiind menționate drept criterii : accesul la informații confidențiale, gestionarea banilor, puterea și monopolul, evaluarea și consilierea, derularea achizițiilor publice, conformitatea cu normele legale, relațiile directe cu persoane fizice și juridice, performanța angajaților, garantarea drepturilor personalului sau/și a cetățenilor.

A rezultat din discuțiile purtate în cadrul misiunii că există măsuri de natură a reduce la un nivel acceptabil riscurile asociate funcțiilor sensibile și că există o bună înțelegere și a noțiunii de "funcție sensibilă" prin raportare la activitatea efectivă desfășurată de o

MINISTERUL JUSTIȚIEI

persoană. Cu titlu de exemplu, cursurile sunt gestionate întotdeauna de două persoane, iar responsabilii de curs se rotesc între ei.

Reiterăm comentariile de mai sus, din capitolul privitor la structura centrală a MAE, cu privire la măsurile de control al riscurilor asociate funcțiilor sensibile, mai ales din perspectiva identificării unor soluții alternative la rotația personalului.

II. BUNE PRACTICI

A. Declararea cadourilor

Nu au fost identificate.

B. Protecția avertizorului în interes public

Nu au fost identificate.

C. Funcțiile sensibile

S-a constatat o bună interpretare și aplicare a prevederilor referitoare la "funcțiile sensibile" în sensul că acestea au fost analizate prin raportare la specificul fiecărei activități în parte.

Există, de asemenea, identificată o metodă rapidă și eficientă de evaluare a personalului instituției cu privire la gradul de cunoaștere a măsurilor preventive - a fost întocmit în aplicație electronică un Chestionar care permite inclusiv estimarea în timp real, cel puțin în linii generale, a gradului de cunoaștere din rândul personalului.

IV. RECOMANDĂRI

Recomandare cu caracter general:

Efectuarea demersurilor necesare adoptării și implementării procedurilor specifice privind declararea cadourilor, protecția avertizorului în interes public, prin cooperare cu structura centrală a Ministerului Afacerilor Externe și prin identificarea soluțiilor optime prin raportare la personalul restrâns care activează în cadrul Institutului.

A. Declararea cadourilor

Recomandăm: adoptarea de măsuri interne necesare creării mecanismelor de declarare și gestionare a cadourilor, precum și promovării acestora și a obligațiilor legale existente în cadrul ministerului, inclusiv prin:

- (a) adoptarea procedurii de sistem și informarea personalului cu privire la conținutul acesteia;
- (b) înființarea Comisiei de evaluare și inventariere a bunurilor;
- (c) publicarea anuală a listei cadourilor primite, și
- (d) facilitarea formării profesionale a personalului pe tema declarării cadourilor.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Experții au recomandat în context și preluarea procedurii existente la nivelul Ministerului Afacerilor Externe cu privire la acest aspect.

B. Protecția avertizorului în interes public

Recomandăm revizuirea substanțială a mecanismelor interne de semnalare și cercetare a neregularităților și transmiterea de informații în cazul identificării unor neregularități la nivelul instituției. Revizuirea urmează a avea în vedere mecanismul specific de protejare și soluționare a sesizărilor formulate în temeiul Legii nr. 571/2004, care prevede cerințe distincte de modul de soluționare a petițiilor curente și care nu exclude sesizările anonime, în măsura în care se poate stabili calitatea de angajat a autorului sesizării. O atare procedură internă trebuie totodată să reglementeze un canal de sesizare apt să garanteze atât soluționarea pe fond a avertizării cât și aplicarea măsurilor de protecție prevăzute de lege.

Odată stabilite, mecanismele interne de semnalare a unor neregularități trebuie comunicate, explicate și însușite cu bună credință de toți angajații, însoțite de exemple de bună practică din alte instituții ar fi utile.

Experții au recomandat și evitarea exprimărilor prea largi privitoare la încălcări, de genul celor existente în Codul de Etică al IER, potrivit cărora constituie abatere disciplinară orice încălcare a legii.

C. Funcțiile sensibile

Nu au fost făcute recomandări.